

Mentor: Tomaž Krušec

Pripravil: Tomaž Krušec

**Arhitekturna delavnica Jelovica 2010 / 2011 /
Architectural workshop Jelovica 2010 / 2011****Organizacija**

UL Fakulteta za arhitekturo, Jelovica Hiše d.o.o.; sodelavci pri organizaciji: Mestna občina Ljubljana in Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana.

Kraj, datum

Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana. Delavnica je potekala v študijskem letu 2010 / 2011.

Sodelujoči

Mentor: doc. mag. Tomaž Krušec; **študenti:** Laura Mercina, Petra Mittoni, Rok Motaln, Miha Munda, Lara Pišl Ptičak, Nina Savič, Dominik Košak, Rok Staudacher, Damir Jolić, Neža Novak, Denis Sadiković, Gregor Turnšek, Teja Krušec, Monika Tominšek, Jernej Girandon, Monika Mešič, Blaž Oražem, Marko Süssinger, Andrej Zonta, Taja Benčina.

Sredstva, pokrovitelji

Jelovica Hiše d.o.o.; 11.500,00 eur.

Gradivo

Delovno in končno gradivo se nahaja v arhivu mentorja doc. mag. Tomaža Krušca na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani.

Predstavitve

- Rezultati delavnice so bili objavljeni v monografski publikaciji in na razstavi v Gospodarski zbornici Slovenije (Otvoritev: 31. januar 2012);
- Krušec, T., 2011: "Gradnja z lesom: arhitekturna delavnica: študijsko leto 2010 - 2011", Jelovica Hiše, Škofja Loka;
- Makete študentov so bile predstavljene na zaključni razstavi na Fakulteti za arhitekturo in na razstavi v Gospodarski zbornici Slovenije (otvoritev: 31. januar 2012). Izbrana dela študentov so bila predstavljena na razstavi študentskih del, ki je bila organizirana v okviru Piranskih dnevov arhitekture 2012 (24.11.2012).

Tema delavnice

Les, je material, ki je že stoletja prisoten v slovenski arhitekturi. Preprost človek je v krajih, kjer je prevladoval gozd, svoje bivališče vedno gradil iz lesa, medtem ko so bili servisni deli hiše in prostori za živino kamniti. Iz opisanega izvira tudi podoba tradicionalne slovenske vrhhlevne hiše, kjer je pritličje, ki je na zadnjem delu vkopano v zemljo in namenjeno hlevu ter del nadstropja, kjer se je nahajala kuhinja, izvedeno iz kamna. Spalni in bivalni prostori so bili praviloma izvedeni iz lesa.

Takšna hierarhija uporabe gradbenih materialov izpričuje človekovo željo, da si bivalne prostore zgradi iz gradiva, ki mu bo omogočil čim bolj prijetno bivanje. Občutje varnega in toplega zavetja doma lahko zato do določene mere povezujemo prav z uporabo lesa.

Stavbni red za vojvodstvo Krajnsko, ki je bil izdan leta 1857 [Deu, Živa, 2005: Tipologija lesenih sten v večinski arhitekturi slovenskih kulturnih krajin. Typology of wooden walls in

majority architecture in slovenian cultural parts, Les - wood, revija za lesno gospodarstvo. Letnik 57, št. 6, str.187], je zaradi požarne varnosti prepovedoval gradnjo lesenih stavb v strnjenih naseljih, kar je stvari obrnilo na glavo. Današnja splošna miselnost, da so zidane hiše trajnejše in varnejše verjetno izhaja prav iz tega obdobja. Tako bo nedvomno moralo miniti še nekaj časa, predvsem pa bo potrebno še veliko udeleženstva stroke, da bo les ponovno postal prevladujoč ali vsaj enakovreden gradbeni material za gradnjo naših domov.

In prav v tej luči vidim bistveno korist pričujoče arhitekturne delavnice. Po eni strani gre za študijski proces, kjer se študenti spoznavajo z zakonitosmi gradnje v lesu, po drugi pa za širšo promocijo takšnega načina gradnje. Predstavljeni projekti so bili namreč s pomočjo razstav in monografske publikacije, ki je izšla ob zaključku delavnice, na ogled širši strokovni in laični publiki.

Študenti so v okviru delavnice izdelali projekte za več enodružinskih hiš in vil, stanovanjskih naselij ter oskrbovanih stanovanj. Lokacije posameznih projektov so bile izbrane s pomočjo Ljubljanskega stanovanjskega sklada in Mestne občine Ljubljana.

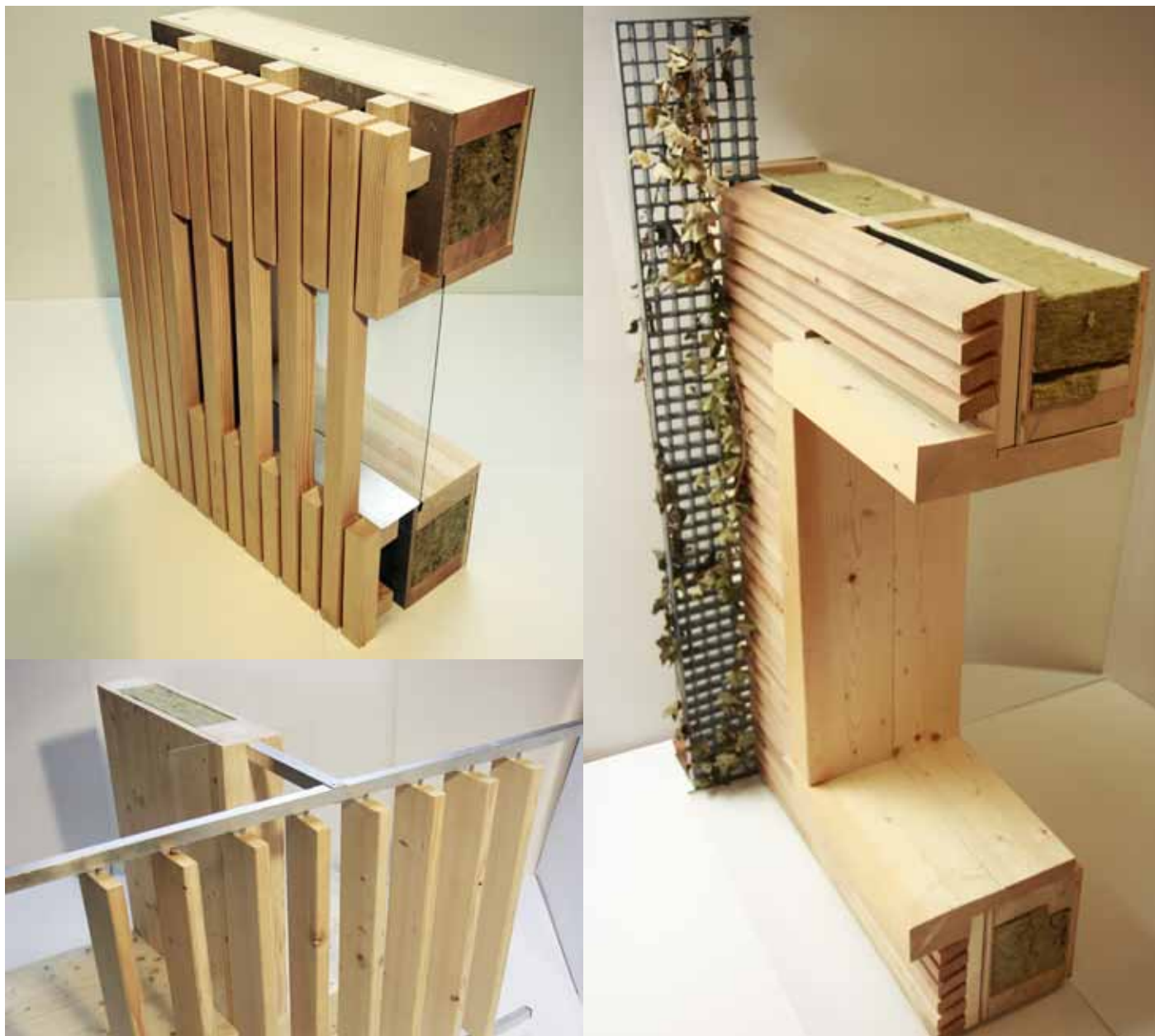
Lokacije stanovanjskih naselij, hiš in oskrbovanih stanovanj so se nahajale na degradiranem območju Rakove Jelše. Vse lokacije so bile izjemno ozke in dolge. Študenti so se morali poleg težavnih dimenzij, soočiti tudi z dejstvom, da je območje Rakove Jelše poplavno. Poleg navedenega pa se je montažna lesena gradnja izkazala tudi kot zelo primerna za gradnjo na slabo nosilnem terenu.

Del nalog se je nahajal tudi na južnem pobočju Rožnika, ki ima povsem drugačne geološke in topografske značilnosti kot območje Barja. Zaradi nagnjenega terena so bile tudi arhitekturne rešitve, ki so jih izdelali udeleženci delavnice povsem drugačne kot tiste, ki so bile izdelane na ravnini.

Zaključek delavnice je predstavljala izdelava detajlov posameznega projekta v naravnem merilu. Študenti so v proizvodnih prostorih podjetja Jelovica Hiše in ob pomoči zaposlenih izdelali izbrani del svojega projekta v realnem materialu (1:1). Ta del naloge je potekal v veliko veselje tako študentov kot tudi zaposlenih v proizvodnem obratu. Na opisan način način so študenti spoznali, da se delo arhitekta konča šele, ko črte na papirju dobijo resnične dimenzije in so izvedene v realnem materialu.

Slika 1: Idejni prostorski predstavitvi.

Slika 2: Realizirani sklopi okenskih odprtín.

Slika 3: Delo v delavnicah Jelovice Hiše d.o.o..

Slika 4: Fotografška predstavitev predvidene ureditve.